

Кудрявцева Е.А.

**СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНИВАНИЮ КАЧЕСТВА ЗНАНИЙ БУДУЩИХ
СПЕЦИАЛИСТОВ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ ПРИ ИЗУЧЕНИИ
ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН**

В статье раскрыты теоретические вопросы и описано применение рейтинговой системы оценивания качества знаний будущих специалистов дошкольного образования в условиях кредитно-модульной системы обучения в педагогическом университете. Показана эффективность применения дидактических тестов в процессе текущего контроля знаний студентов.

Ключевые слова: рейтинговая система оценивания знаний, будущие специалисты дошкольного образования, тесты, баллы, рейтинг, качество знаний.

Kudryavtseva E.A.

**MODERN APPROACHES TO THE EVALUATION QUALITY OF KNOWLEDGE OF THE
FUTURE SPECIALISTS IN PRESCHOOL EDUCATION IN STUDYING PEDAGOGICAL
DISCIPLINES**

In the article the theoretical issues and describes the use of a rating system evaluating the quality of knowledge of the future specialists in preschool education in terms of credit-modular system of education at the Pedagogical University. The efficiency of the use of didactic tests while monitoring students' knowledge.

Key words: ranking system of knowledge evaluation, the future of preschool education specialists, tests, scores, ratings, quality of knowledge.

УДК 378.147

Лагошняк Г.М.

**ПРО ПОШУКИ НОВИХ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ**

Стаття присвячена розгляду питання формування професійної компетенції майбутнього вчителя початкових класів, зокрема формування комунікативно-мовленнєвої компетенції.

Ключові слова: компетентність, комунікативно-мовленнєва компетенція, ключові, базові, спеціальні компетенції, самостійна робота.

Зміни, що відбуваються в різних сферах життя сучасного суспільства, зачіпають у тому числі й сферу освіти. В основу вдосконалення системи сучасної вищої освіти і підготовки фахівців у різних сферах діяльності покладено компетентнісний підхід, основним завданням і результатом якого є формування компетентного фахівця, у нашому випадку такий підхід означає спрямованість на підготовку компетентного вчителя. Особливої актуальності набувають питання підготовки майбутніх учителів початкових класів. Їх компетентність є багатoproфільною, через те що у своїй педагогічній діяльності вони закладають основи загальної освіченості учнів на початковому етапі навчання в загальноосвітній школі. Отже, вчитель початкових класів повинен бути готовим до компетентного здійснення освітньої діяльності з різних дисциплін (з рідної мови, читання, математики та ін.).

На наш погляд, за цих умов формування відповідного рівня саме мовленнєвої компетентності набуває особливого значення, оскільки на цьому освітньому щаблі власне і закладаються основи знань та вмінь з усіх дисциплін початкового етапу освіти, і в цьому процесі здатність вчителя правильно, логічно, грамотно донести необхідну інформацію до своїх підопічних закладає підґрунтя успішного оволодіння учнями опановуваним матеріалом на цьому й на подальших етапах освіти.

Як показують результати проходження студентами педагогічної практики, багато з них зазнають певних труднощів, що свідчить про недостатню ефективність професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів у вишах і висуває більш високі вимоги до формування в майбутніх учителів початкових класів комунікативної компетентності.

Перша поява терміна "компетентність" у працях німецького психолога Ю. Хабермаса датується 40 - 50 -х рр. XX ст. і розглядається ним у контексті теорії мовної комунікації. Д. Брунер розглядав компетентність як сукупність якостей (компетенцій), якими повинен опанувати кожен професіонал [4, с.91].

В.А. Сластенін, І.Ф. Ісаєв, А.І. Міщенко, Є.Н. Шлянов особливу увагу приділяють професійній компетентності як теоретичній та практичній готовності до професійної діяльності. В.Р. Веснін виділяє поняття "професійна компетентність" як "здатність працівника якісно й безпомилково виконувати свої функції як у звичайних умовах, так і в екстремальних, успішно освоювати нове і швидко адаптуватися до мінливих умов" [1, с.59].

Видається цікавою робота Дж. Равена "Компетентність у сучасному суспільстві", в якій дається розгорнуте тлумачення компетентності. Він наводить перелік видів компетентностей [2, с.281-296], з якого назвемо лише ті, що, на наш погляд, необхідні вчителю:

- тенденція контролювати свою діяльність ;
- залучення емоцій у процес діяльності ;
- готовність і здатність навчатися самостійно ;
- впевненість у собі ;
- самоконтроль ;
- самостійність мислення, оригінальність ;
- критичне мислення ;
- готовність вирішувати складні питання ;
- готовність використовувати нові ідеї та інновації для досягнення мети;
- знання того, як використовувати інновації ;
- наполегливість ;
- довіру;
- здатність приймати рішення;
- персональна відповідальність ;
- здатність до спільної роботи заради досягнення мети;
- здатність спонукати інших людей працювати спільно заради досягнення поставленої мети;
- здатність слухати інших людей і брати до уваги те, що вони говорять ;
- готовність дозволяти іншим людям приймати самостійні рішення.

Більшість із названих у цьому переліку компетенцій є значимими для професійної підготовки вчителя початкових класів. Формування професійної компетенції майбутнього вчителя молодших класів здійснюється під час навчання студента у вищому навчальному закладі. У цей період навчання майбутнього педагога є основним видом діяльності, оскільки відбувається засвоєння базових знань, умінь, навичок, компетенцій, формування основ світогляду і переконань. Тому кожен студент, який навчається за спеціальністю " Початкова освіта", мусить знати, які компетенції необхідні в подальшій професійній діяльності вчителю початкових класів.

Професійна компетенція складається з ключових, базових і спеціальних компонентів. Під ключовими компетенціями в педагогіці розуміються здатності вирішувати професійні завдання на основі використання інформації, комунікації, соціально-правових засад поведінки особистості в суспільстві, під базовими компетенціями розуміють сукупність універсальних і предметно-спеціалізованих компетенцій, що відображають специфіку педагогічної діяльності, спеціальні компетенції - це результат інтеграції ключових і базових

компетенцій, необхідних для реалізації професійної діяльності в конкретній сфері. Виділяють такі базові компетенції:

- якісна теоретична підготовка;
- уміння застосувати отримані знання та досвід;
- володіння критичним мисленням;
- володіння методом вирішення проблем залежно від конкретної ситуації діяльності .

До поданого переліку необхідно додати ще й наявність високого рівня сформованості комунікативно–мовленнєвої компетентності. Більшість студентів розуміють цінність комунікативних навичок як основоположних для досягнення життєвого та професійного успіху, однак цінність краси мови, збагаченої образністю, для студентів незначна. Це, на жаль, викликане сучасними формами навчальної діяльності студента. В основному сьогодні студент орієнтований на виконання різних письмових завдань. Система накопичення балів за семестр щонайменше мотивує його на підготовку до усних відповідей на практичних заняттях, бо за усну відповідь сума балів незначна. При обговоренні того чи іншого теоретичного положення, зокрема з дисципліни "Сучасна російська мова з практикумом", студент найчастіше вдається до користування конспектом чи роздрукованою інформацією з питання, взятою з Інтернету. Тобто інформація просто прочитується з аркуша. А домогтися самостійної повної зв'язної грамотної відповіді практично неможливо. Та й кількість годин, що відводяться на цю дисципліну в цілому і на практичні заняття зокрема, мізерно мало. Розуміння необхідності формування практичних умінь і навичок призводить до того, що практичні заняття цілком спрямовані на відпрацювання різних спеціальних мовних компетентностей - умінь виконувати різні види мовного аналізу.

Так, наприклад, на другому курсі на вивчення розділу "Синтаксис" навчальним планом надано 6 годин на лекції і 6 годин на практичні заняття на кожен групу. Згідно зі змістом розділу слід було організувати відпрацювання навичок синтаксичного аналізу (словосполучення, простого речення, пропозиції і складного речення). Ці 6 годин практичних занять і були витрачені на синтаксичний розбір. Оволодіння навичками розбору формує не лише це конкретне вміння, а й позитивно позначається на конструюванні власних синтаксичних конструкцій. Таким чином, такий тренінг дає можливість формувати рівень синтаксичної культури майбутнього вчителя.

З метою формування усної мовної культури зроблена спроба модернізації лекційних занять. Текст майбутньої лекції надається студенту в електронному варіанті. Студент повинен роздрукувати його, розібрати всі запропоновані питання, виділивши в тексті основний, базовий матеріал, підготуватися до його викладу, а також підготувати питання до викладача, відповіді на які будуть дані ним у ході обговорення теми лекції в аудиторії.

Така самостійна попередня робота над темою лекції здатна сформувати вміння ставити запитання і конструювати відповіді, що належить до числа найважливіших педагогічних умінь, за допомогою яких організовується проведення будь-якого шкільного уроку. Також студенти повинні під час роботи з текстом лекції навчитися виділяти основний матеріал, запам'ятовувати важливі факти, вміти проілюструвати теоретичні положення власними прикладами, зробити аргументовані висновки. Ці вміння є найважливішими складовими професійної комунікативно–мовленнєвої компетенції.

Отже, під час проведення лекції студент не просто автоматично записує зміст теми, а формує цілу низку професійних умінь. Такий результат породжує розуміння необхідності посилення в освітньому процесі освоєння базових і спеціальних компетенцій за допомогою самостійної діяльності в навчальному процесі, яка може бути реалізована через створення методичних проектів, виконання різноманітних самостійних завдань з предмета, а контроль за самостійною роботою – у вигляді захисту проектів і тестування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Веснин В.Р. Практический менеджмент персонала: пос. по кадровой работе / В.Р. Веснин. – М.: Юрист, 1998. – 495с.
2. Равен Дж. Компетентность в современном обществе. Выявление, развитие и реализация / Дж. Равен. – М.: Когито-центр, 2002. – 396с.
3. Слостенін І.Ф., Ісаєв А.І., Мищенко Е.Н. Педагогіка: учеб. Пос. для студ. пед. учеб. заведений / І.Ф. Слостенін. – М.: Школа-пресс, 2000.– 512с.
4. Тимофеева Н.Б. Особенности формирования профессиональной компетентности учителя начальных классов / Н.Б. Тимофеев. – Вестник ТГПУ. – ВЫПУСК №10. – Красноярск , 2009. – 94с.

Лагошняк Г.Н.

О ПОИСКАХ НОВЫХ ПУТЕЙ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Статья посвящена рассмотрению вопроса формирования профессиональной компетенции будущего учителя начальных классов, в частности формирования коммуникативно-речевой компетенции.

Ключевые слова: компетентность, коммуникативно-речевая компетенция, ключевые, базовые, специальные компетенции, самостоятельная работа.

Lagoshnyak G.N.

LOOKING FOR NEW WAYS OF FORMING A FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL COMPETENCE

The article deals with the issue of forming a future primary school teachers' professional competence in particular the formation of communicative speech competence.

Key words: competence, communicative competence, key, basic, special competence, independent work.

УДК 378: (37.011.3-051:323.3)

Марків В.М.

ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОЇ ДЯЛЬНОСТІ

У статті розглянута можливість застосування нових форм роботи з майбутніми вчителями початкових класів, які сприяли б збагаченню її елементами творчості.

Ключові слова: творчі здібності, пріоритет конкретної людини, розвиток творчого потенціалу, гуманістична педагогічна позиція, комунікативний підхід, високий професіоналізм.

Проблема якості освіти зумовлює пошук шляхів, способів і форм професійного зростання вчителя-практика. Аналіз наукової літератури свідчить про те, що, не зважаючи на велику кількість робіт з підготовки вчительських кадрів, у тому числі і початкової школи, не можна говорити про повне і всебічне вирішення проблеми. Зміна функцій сучасного вчителя у зв'язку з соціалізацією шкільного життя і здійсненням особистісної спрямованості педагогічного процесу, створення освітнього середовища, який стимулює розвиток творчої особи, зумовлює пошук засобів, що позитивно впливають на подальше вдосконалення професійної позиції і активізації позиції учнів.

У наш час учителя визнано "основною рушійною силою відродження та створення нової національної системи освіти", "довіреною особою суспільства, якій воно довіряє